

RİSK GRUPLARININ BELİRLENMESİNE VE KREDİ SINIRLARINA İLİŞKİN YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, bankalarca risk gruplarının belirlenmesine ve konsolide ve konsolide olmayan esasa göre kredi sınırlarının hesaplanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 43 üncü, 47 nci, 48 inci, 49 uncu, 54 üncü, 55 inci, 77 nci ve 93 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Alım satım hesapları: 23/10/2015 tarihli ve 29511 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan alım satım hesaplarını,
- b) Ana ortaklık: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan ana ortaklığı,
- c) Ana sermaye: 5/9/2013 tarihli ve 28756 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanacak ana sermayeyi,
- ç) Banka: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,
- d) Bankacılık hesapları: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan bankacılık hesaplarını,
- e) Birincil alacak: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan birincil alacakları,
- f) Dilim: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan dilimi,
- g) Ekonomik bağımlılık: Kanunun 49 uncu maddesinin dördüncü fıkrası uyarınca kredi müşterilerinin arasında, birinin ödeme güçlüğüne düşmesinin diğer bir veya birkaçının ödeme güçlüğüne düşmesi sonucunu doğuracak boyutta kefalet, garanti veya benzeri ilişkiler bulunmasını,
- ğ) Finansal kuruluş: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan finansal kuruluşları,
- h) Fonlanmamış kredi koruması: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan fonlanmamış kredi korumasını,
- ı) Hâkim ortak: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan hâkim ortağı,
- i) İçsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlar: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımları,
- j) İkincil alacak: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan ikincil alacakları,
- k) Kamu kuruluşu: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kamu kuruluşlarını,
- l) Kanun: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu,
- m) Karşı taraf kredi riski: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan karşı taraf kredi riskini,
- n) Kısa alım opsiyonu pozisyonu: Alım opsiyonunu satan tarafın pozisyonunu,
- o) Kısa satım opsiyonu pozisyonu: Satım opsiyonunu satan tarafın pozisyonunu,

ö) Kolektif yatırım kuruluşu (KYK): Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kolektif yatırım kuruluşlarını,

p) Konsolide ana sermaye: Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanacak konsolide ana sermayeyi,

r) Konsolide özkaynak: Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanacak konsolide özkaynağı,

s) Kontrol: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan kontrolü,

ş) Kredi: Kanunun 48 inci maddesi uyarınca kredi sayılan işlemleri,

t) Kredi kuruluşu: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi kuruluşlarını,

u) Kredi teminat oranı: Kredi tutarının teminat olarak alınan varlığın değerine oranını,

ü) Kredi türü: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan kredi türünü,

v) Kullanım fiyatı: Sözleşmeye konu varlığın alım veya satım hakkının vade süresince veya vade sonunda kullanılabileceği fiyatı,

y) Kurul: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunu,

z) Kurum: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu,

aa) Menkul kıymet finansman işlemleri: Repo, ters repo, menkul kıymet ödünç ve kredili menkul kıymet işlemlerini,

bb) Merkezi karşı taraf: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan merkezi karşı tarafı,

cc) Merkezi yönetim: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan merkezi yönetimi,

çç) Nitelikli pay: Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan nitelikli payı,

dd) Özkaynak: Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanacak özkaynağı,

ee) Referans varlık: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan referans varlığı,

ff) Sistemik önemli banka: 23/2/2016 tarihli ve 29633 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sistemik Önemli Bankalar Hakkında Yönetmelik uyarınca sistemik önemli banka olarak kabul edilen bankaları,

gg) Teminatlı menkul kıymet: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde tanımlanan teminatlı menkul kıymeti,

ğğ) Türev finansal araçlar: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin 5 inci maddesinin altıncı fıkrasında sayılan sözleşmeleri,

hh) Türev işlemler: Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelikte belirtilen türev finansal araçlar ile kredi türevlerini,

ıı) Uzun alım opsiyonu pozisyonu: Alım opsiyonunu satın alan tarafın pozisyonunu,

ii) Uzun satım opsiyonu pozisyonu: Satım opsiyonunu satın alan tarafın pozisyonunu, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Risk Gruplarının Belirlenmesine İlişkin Esaslar

Risk grupları

MADDE 4- (1) Bir gerçek kişi ile eşi ve çocukları, bunların yönetim kurulu üyesi veya genel müdürü oldukları veya bunların ya da bir tüzel kişinin birlikte veya tek başlarına, doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da sınırsız sorumlulukla katıldıkları ortaklıklar bir risk grubunu oluşturur.

(2) Bir banka ile bankanın nitelikli pay sahipleri, banka yönetim kurulu üyeleri, genel müdürü, genel müdür yardımcıları ile başka unvanlarla istihdam edilseler dahi yetki ve görevleri itibarıyla bunlara denk veya daha üst konumlarda görev yapan yöneticileri ile bunların eş ve

çocukları, birlikte veya tek başına, doğrudan ya da dolaylı olarak kontrol ettikleri ya da sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim kurulu üyesi ya da genel müdürü oldukları ortaklıklar, bankanın dâhil olduğu risk grubunu oluşturur. Katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının faizsiz finansman sağlamak amacıyla katıldıkları ortaklıklar bu fıkra kapsamında değerlendirilmez.

(3) Risk grupları belirlenirken, kredi müşterilerinin aralarında ekonomik bağımlılık olup olmadığı da değerlendirilir.

(4) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen risk gruplarının belirlenmesinde birlikte kontrol edilen ortaklıklar, bu ortaklıkların kontrolünü birlikte sağlayan her bir hissedarın risk grubuna dâhil edilir.

(5) Aralarında aynı risk grubunda değerlendirilmelerini gerektiren başka bir ilişki bulunmaması kaydıyla; merkezi yönetimlerin, merkez bankalarının veya Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca merkezi yönetimlerden alacaklar ile aynı risk ağırlığı uygulamasına tâbi kamu kuruluşlarının kontrolünde olan ya da bunlara ekonomik bağımlılıkları olan birden fazla müşterinin yalnızca bu ilişki sebebiyle aynı risk grubunda dikkate alınmaları zorunlu değildir.

(6) İstisnai olmak üzere;

a) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca aynı risk grubunda yer alması gereken kişiler ile ilgili olarak; özel durumların veya koruyucu kurumsal yönetim uygulamalarının mevcudiyetinin,

b) Üçüncü fıkra uyarınca ekonomik bağımlılık sebebiyle aynı risk grubunda yer alması gereken kişiler ile ilgili olarak; taraflardan birinin yeni fon kaynakları ya da iş ortakları bulması suretiyle, diğer tarafın temerrüdünden veya yaşadığı finansal zorluklardan etkilenmeyeceğinin,

bankaca tespit edilmesi şartıyla bu kişiler aynı risk grubunda değerlendirilmeyebilir. Bu tespiti ilişkin bilgi ve belgelerin denetime hazır bulundurulması zorunludur.

Risk gruplarının belirlenmesinde ekonomik bağımlılığa ilişkin esaslar

MADDE 5- (1) Konsolide ve konsolide olmayan esasa göre yapılan değerlendirme neticesinde, bu Yönetmelik uyarınca hesaplanan risk tutarı, bankanın ana sermayesinin yüzde beşini aşan gerçek veya tüzel kişilerin dâhil olduğu risk grupları belirlenirken, bu müşterilerin başka müşterilere ekonomik bağımlılığının bulunup bulunmadığının aşağıdaki ölçütler esas alınarak analiz edilmesi gereklidir. Söz konusu sınırı aşmayan diğer kredi müşterileri bakımından ise bu ölçütlerin, risk gruplarının belirlenmesinde göz önünde bulundurulması uygundur:

a) Müşterinin yıllık brüt gelirlerinin veya yıllık brüt giderlerinin yüzde elli ya da daha fazlasının başka bir müşteri ile yapılan işlemlerden kaynaklanması.

b) Müşterinin, başka bir müşterinin borçlarına tamamen ya da kısmen garanti vermesi, kefil olması ya da bir şekilde bu borçlardan sorumlu olması ve yükümlülük gerçekleştiğinde, riskin garantör, kefil ya da herhangi bir şekilde borçlardan sorumlu olan müşteriye temerrüde düşürecek ölçüde büyük olması.

c) Müşterinin ürettiği mal veya hizmetin önemli bir kısmının başka bir müşteriye satılması ve satış yapılan tarafın kolaylıkla başka bir taraf ile ikame edilemeyecek olması.

ç) Birden fazla müşterinin bankaya olan borçlarını ödemek üzere kullanacakları gelir kaynaklarının aynı olması ve bu müşterilerin borçlarının tamamının geri ödenmesine imkan sağlayacak başka gelir kaynaklarının olmaması.

d) Başka bir müşterinin yaşadığı finansal güçlüğü, müşterinin yükümlülüklerini zamanında ve tam olarak yerine getirmesini engelleyebilecek boyutta olması.

e) Başka bir müşterinin temerrüde düşmesi ya da iflasının, müşterinin temerrüde düşmesi ya da iflasına sebep olacak olması.

f) Birden fazla müşterinin fonlarının büyük kısmının aynı kaynaktan sağlanması ve söz konusu fon sağlayıcının temerrüde düşmesi durumunda alternatif fon sağlayıcının bulunamaması.

(2) Ekonomik bağımlılığın tek yönlü olduğu birinci fıkranın (a), (b), (c), (d) ve (e) bentleri uyarınca müşteri, ekonomik bağımlılığının bulunduğu diğer müşterinin risk grubuna dâhil edilir ancak, aralarında aynı risk grubunda bulunmalarını gerektiren başka bir ilişki bulunmaması

kaydıyla, müşterinin dâhil olduğu risk grubuna ekonomik bağımlılığının bulunduğu diğer müşterinin dâhil edilmesi gerekli değildir. Ekonomik bağımlılığın iki yönlü olduğu birinci fıkranın (ç) ve (f) bentleri uyarınca birbirleri arasında ekonomik bağımlılık bulunan müşteriler, birbirlerinin risk gruplarına dâhil edilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kredi Sınırları, Kredi Sınırları Hesaplamasında Risk Tutarı, Kredi Sınırlarına Tabi Olmayan İşlemler

Kredi sınırları

MADDE 6- (1) Bankalarca bir gerçek ya da tüzel kişiye veya bir risk grubuna kullandırılacak kredilerin risk tutarları toplamı ana sermayenin ve özkaynağın yüzde yirmi beşini aşamaz.

(2) Bankanın dâhil olduğu risk grubuna kullandırılacak kredilerin risk tutarları toplamı ana sermayenin ve özkaynağın yüzde yirmisini aşamaz. Kurul, bu oranı yüzde yirmi beşe kadar yükseltmeye veya kanunî haddine kadar indirmeye yetkilidir.

(3) Bankalarca hâkim ortak veya nitelikli pay sahibi olup olmadıklarına bakılmaksızın bankaların sermayesinin yüzde bir ve daha fazla payına sahip olup pay defterine kayıtlı olan tüm ortaklarına ve bunlarla risk grubu oluşturan kişilere kullandırılacak kredilerin toplamı özkaynaklarının yüzde ellisini aşamaz.

(4) Bir gerçek ya da tüzel kişiye veya bir risk grubuna özkaynakların yüzde onu veya daha fazlası oranında kullandırılan krediler büyük kredi sayılır ve bunların toplamı özkaynakların sekiz katını aşamaz.

(5) Kurul, sistemik önemli bankaların, diğer sistemik önemli bankalara ya da uluslararası yetkili otoritelerce küresel sistemik önemli banka olarak belirlenen bankalara kullandırdıkları kredilerine ilişkin daha ihtiyatlı kredi sınırları belirleyebilir.

(6) Bu maddede belirtilen kredi sınırları konsolide ve konsolide olmayan esasa göre hesaplanır ve uygulanır.

(7) Konsolide kredi sınırları, ana ortaklık ile konsolidasyona tabi tutulan finansal kuruluşlar topluluğuna dâhil her ortaklığın bilanço içi ve bilanço dışı hesaplarında yer alan krediler ile konsolide ana sermaye tutarı ve konsolide özkaynak tutarı dikkate alınarak hesaplanır. Konsolidasyona tabi tutulan finansal kuruluşların faktoring alacakları ile çeşitli ikrazlarına ve vermiş oldukları ödünçlere ilişkin kalemler nakdi kredi niteliğindedir.

(8) Kredi sınırlarının konsolide esasa göre hesaplanmasında, risk grubu tanımı kapsamındaki gerçek ve tüzel kişilerin, konsolidasyona tabi tutulan finansal kuruluşlar topluluğuna dâhil tüm ortaklıklara olan ve yedinci fıkrafta belirtilen nitelikteki tüm borç ve yükümlülükleri dikkate alınır.

(9) Kredi sınırlarının konsolide esasa göre hesaplanmasında, bankanın dâhil olduğu risk grubu, ana ortaklık ve konsolidasyona tabi tutulan finansal kuruluşlar topluluğuna da dâhil her bir ortaklık dikkate alınmak suretiyle, finansal kuruluşlar topluluğunun da dâhil olduğu risk grubu şeklinde uygulanır.

(10) Birlikte kontrol edilen ortaklıklara kullandırılan krediler, bu ortaklıkları birlikte kontrol eden hissedarların her birinin ortaklık sermayesinde sahip olduğu payların, birlikte kontrol ettikleri toplam paya oranı ölçüsünde ortaklığı birlikte kontrol eden her bir hissedarın dâhil olduğu risk grubuna kullandırılmış sayılır.

Alım satım ve bankacılık hesaplarındaki risk tutarının hesaplanması

MADDE 7- (1) Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında dikkate alınan ve alım satım veya bankacılık hesaplarında izlenen, bilanço içi ve bilanço dışı tüm riskler bu maddede belirlenen tutarlar üzerinden kredi sınırları hesaplamalarına dâhil edilir.

(2) Üçüncü ve dördüncü fıkralar hükümleri saklı kalmak kaydıyla bankacılık hesaplarında izlenen bilanço içi krediler, bilançoda izlendikleri tutarlarından 22/6/2016 tarihli ve 29750 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca ayrılmış özel karşılıklar ile değerlendirme ayarlamaları

düşüldükten sonraki tutarları üzerinden dikkate alınır. Bahse konu kredilerin, ilgili özel karşılıklar ve değerlendirme ayarlamaları düşülmeden önceki tutarları üzerinden dikkate alınması bankaların ihtiyarındadır.

(3) Menkul kıymet finansman işlemleri, Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca bankanın hesapladığı risk tutarı üzerinden dikkate alınır.

(4) Alım satım veya bankacılık hesaplarında izlenen karşı taraf kredi riski yaratan işlemler, Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında belirlenen Karşı Taraf Kredi Riski Ölçümüne İlişkin Standart Yaklaşım Yöntemi uyarınca hesaplanan risk tutarı üzerinden dikkate alınır.

(5) Bankacılık hesaplarında izlenen gayrinakdi krediler ve taahhütlerin risk tutarı, bunlar için Kredilerin Sınıflandırılması ve Bunlar İçin Ayrılacak Karşılıklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca ayrılmış özel karşılıklar düşüldükten sonraki tutarlarına asgari yüzde on olmak üzere Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelikte belirtilen dönüşüm oranlarının uygulanması suretiyle hesaplanır. Bahse konu gayrinakdi kredilerin, ilgili özel karşılıklar ve değerlendirme ayarlamaları düşülmeden önceki tutarları üzerinden dikkate alınması bankaların ihtiyarındadır.

(6) Alım satım hesaplarında izlenen borçlanma araçları ve ortaklık payları bilançoda izlendikleri tutarları üzerinden dikkate alınır.

(7) Alım satım hesaplarında izlenen ve referans varlığın borçlusunun temerrüde düşme riskinin bulunduğu türev işlemler için referans varlığın borçlusunun risk tutarı aşağıdaki şekilde hesaplanır:

a) Opsiyonlar hariç türev finansal araçların Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca piyasa riski hesaplamalarında kullanılan uzun ve kısa pozisyonları ayrı ayrı işlem bacaklarına ayrıştırılır ve işlemin sadece referans varlığın borçlusunun temerrüdü nedeniyle bankanın zarara uğrama riski bulunan bacağı, kredi sınırları hesaplamasında dikkate alınır.

b) Kredi türevlerinde bankanın koruma satıcısı olduğu durumda, referans varlığın borçlusunun risk tutarı; temerrüdün ödemeyi tetiklediği zaman ödenecek olan tutardan kredi korumasının mutlak piyasa değerinin çıkarılması sonucu bulunur. Krediye bağlı tahvillerde bankanın koruma satıcısı olduğu durumda, risk tutarı hem krediye bağlı tahvili ihraç eden kişinin hem de referans varlığın borçlusunun kredi sınırları hesaplamalarında dikkate alınır.

c) Alım satım hesaplarında izlenen opsiyonların risk tutarı olarak; uzun alım opsiyonu pozisyonunda piyasa değeri, kısa satım opsiyonu pozisyonunda ise kullanım fiyatından opsiyonun piyasa değerinin çıkarılması suretiyle bulunan tutar dikkate alınır. Kısa alım opsiyonu için opsiyonun piyasa değeri olarak belirlenen kâr; uzun satım opsiyonu için ise kullanım fiyatından, opsiyonun piyasa değerinin çıkarılması suretiyle bulunan kâr karşı tarafa ait diğer risk tutarları toplamından indirilir. Bu hesaplama sonucunda bulunan toplam risk tutarının negatif olması durumunda ise risk tutarı sıfır olarak kabul edilir.

Alım satım hesaplarında yer alan uzun ve kısa pozisyonların netleştirilmesi

MADDE 8- (1) Alım satım hesaplarında izlenen ve ihraççısı, kupon ödemeleri, para birimi ve vadeleri aynı olan menkul kıymetlere ilişkin uzun ve kısa pozisyonlar netleştirilebilir.

(2) İhraççısı aynı olan farklı menkul kıymetler; kısa pozisyonun, uzun pozisyon ile aynı veya daha düşük öncelik sırasına sahip olması halinde netleştirilebilir. Pozisyonların göreceli olarak öncelik sırasının belirlenmesinde menkul kıymetlerin; ortaklık payı, birincil alacak, ikincil alacak gibi önceliklerine göre gruplandırılması gerekir. Menkul kıymetlerin öncelik sırasına göre gruplandırılmasının bankaya aşırı yük getirdiği durumda, ihraççısı aynı olan farklı menkul kıymetlerin kısa ve uzun pozisyonları netleştirilmeyebilir.

(3) Kısa ve uzun pozisyonların netleştirilmesi sonucu net kısa pozisyon olması durumunda, bu kısa pozisyon kredi sınırları hesaplamalarına katılmaz.

(4) Alım satım hesaplarında izlenen bir pozisyona kredi türevi ile koruma sağlanması durumunda, referans varlık ile koruma sağlanan pozisyonun farklı olması halinde; kredi

korumasının dikkate alınabilmesi için referans varlığın koruma sağlanan pozisyon ile aynı veya daha düşük öncelik sırasına sahip olması gerekir.

(5) Alım satım hesaplarında izlenen bir pozisyona kredi türevi ile koruma sağlanması durumunda, koruma sağlanan pozisyonun borçlusunun risk tutarından indirilen tutar, koruma sağlayıcısının kredi sınırları hesaplamalarına dâhil edilir.

(6) Alım satım hesaplarında izlenen pozisyonlar için kredi temerrüt swabı ile koruma sağlanması durumunda, koruma satıcısı ya da koruma sağlanan pozisyonun borçlusunun kredi kuruluşu veya finansal kuruluş olmadığı durumda, koruma satıcısının risk tutarı olarak, koruma sağlanan pozisyonun borçlusunun risk tutarından indirilen tutar yerine koruma satıcısı için Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında belirlenen Karşı Taraf Kredi Riski Ölçümüne İlişkin Standart Yaklaşım Yöntemi uyarınca hesaplanan karşı taraf kredi risk tutarı dikkate alınır.

(7) Alım satım hesapları ile bankacılık hesapları arasındaki uzun ve kısa pozisyonlar netleştirilemez.

Teminatlı menkul kıymetlerin risk tutarının hesaplanması

MADDE 9- (1) Teminatlı menkul kıymetler, ihraççısının kredi sınırları hesaplamasında, ikinci fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla nominal değerlerinin yüzde yüzü üzerinden dikkate alınır.

(2) Aşağıdaki koşulları sağlayan teminatlı menkul kıymetler kredi sınırları hesaplamalarında nominal değerlerinin asgari yüzde yirmisi üzerinden dikkate alınabilir:

a) Varlık havuzunun aşağıdaki alacaklardan oluşması:

1) Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik kapsamındaki merkezi yönetim, merkez bankası, kamu kuruluşu ya da çok taraflı kalkınma bankalarından olan ya da bunlarca garanti edilen alacaklar veya

2) Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca kredi riskine esas tutarın standart yaklaşım uyarınca hesaplanmasında yüzde otuz beş ya da daha düşük risk ağırlığına tekabül eden ve kredi teminat oranı yüzde seksen ya da daha düşük olan ikamet amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılan alacaklar veya

3) Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca kredi riskine esas tutarın standart yaklaşım uyarınca hesaplanmasında yüzde yüz ya da daha düşük risk ağırlığına tekabül eden ve kredi teminat oranı yüzde altmış ya da daha düşük olan ticari amaçlı gayrimenkul ipoteği ile teminatlandırılan alacaklar.

b) Varlık havuzunun nominal değerinin teminatlı menkul kıymetlerin nominal değerini asgari yüzde on oranında aşması.

(3) Varlık havuzuna, ikinci fıkranın (a) bendinde belirtilen varlıklara ilave olarak 21/1/2014 tarihli ve 28889 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Teminatlı Menkul Kıymetler Tebliği (III-59.1)’nin 3 üncü maddesinde tanımlanan ikame varlıklar veya muadil yabancı ülke düzenlemeleri uyarınca teminatlı menkul kıymet ihracında ikame varlık olarak kabul edilen varlıklar ile risklerin korunmasını teminen sağlanan türev işlemler de eklenebilir.

(4) İkinci fıkranın (a) bendinde belirtilen kredi teminat oranının hesaplanmasında Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında gayrimenkullerin değerlemesine ve belirlenen değerlemelerin gözden geçirilmesine ilişkin esaslar dikkate alınır.

(5) İkinci fıkrada aranan şartların teminatlı menkul kıymetlerin ilk ihracı sırasında ve kalan vadesi boyunca sağlanması gerekir.

KYK'ye, menkul kıymetleştirme pozisyonlarına ve diğer yapılandırılmış finansal araçlara yapılan yatırımların risk tutarının hesaplanması

MADDE 10- (1) Kredi sınırları hesaplamalarında, alım satım veya bankacılık hesaplarında izlenen KYK'ye, menkul kıymetleştirme pozisyonlarına veya diğer yapılandırılmış finansal araçlara yapılan yatırımlardan kaynaklanan risklerin hangi tarafın kredi sınırları üzerinde izleneceği aşağıdaki şekilde belirlenir:

a) Yatırım yapılan yapılar altındaki herhangi bir dayanak varlığın risk tutarının, bankanın ana sermayesinin on binde yirmi beşi veya daha üzerinde olması durumunda bu dayanak

varlıkların borçluları tespit edilir ve söz konusu risk tutarı, kredi sınırları hesaplamasında bu borçluların varsa diğer riskleri ile birlikte dikkate alınır. Dayanak varlıkların borçlularının tespit edilememesi halinde ise bu varlıklar karşı tarafı belirlenemeyen işlemler olarak değerlendirilir ve karşı tarafı tespit edilemeyen tüm işlemler tek bir risk grubu altında izlenir.

b) Yatırım yapılan yapılar altındaki herhangi bir dayanak varlığın risk tutarının, bankanın ana sermayesinin on binde yirmi beşinden az olması durumunda, bu dayanak varlıkların borçluları tespit edilmeksizin risk tutarı yapının kredi sınırları hesaplamasında dikkate alınabilir.

(2) Kredi sınırları hesaplamasında, KYK'ye, menkul kıymetleştirme pozisyonlarına veya diğer yapılandırılmış finansal araçlara yapılan yatırımların risk tutarları aşağıdaki şekilde belirlenir:

a) Yatırım yapılan yapıların dayanak varlıkların borçlularının tespit edilmesinin gerektiği durumda;

1) KYK'de olduğu gibi yatırımcıların aynı öncelik seviyesine sahip olduğu yapılarda dayanak varlığına ilişkin risk tutarı dayanak varlığın değeri ile söz konusu yapıda bankanın sahip olduğu payın çarpılması,

2) Menkul kıymetleştirme işleminde olduğu gibi yatırımcıların farklı öncelik seviyelerine sahip olduğu yapılarda dayanak varlığına ilişkin risk tutarı, her bir dilim için ayrı ayrı hesaplanmak üzere, bankanın yatırım yaptığı dilimin değeri ile yapı içerisindeki dayanak varlığın nominal değerinden düşük olanının, o dilimde bankanın sahip olduğu pay ile çarpılması, suretiyle bulunur.

b) Yatırım yapılan yapıların dayanak varlıkların borçlularının tespit edilmesinin gerekmediği durumda; risk tutarı olarak yapılan yatırımın nominal değeri dikkate alınır.

(3) Dayanak varlığı aynı olan yapılara çok sayıda ancak önemsiz tutarda yatırım yapılması durumunda; yatırım kararlarının, karşı tarafların tespit edilmesi sorumluluğundan kaçınılması suretiyle kredi sınırları hesaplamasında aşımın gizlenmesi amacıyla yapılmadığının ispatlanması zorunludur.

(4) KYK'ye, menkul kıymetleştirme pozisyonlarına veya diğer yapılandırılmış finansal araçlara yapılan yatırımlarda, dayanak varlığın oluşturduğu risklerin yanı sıra bu yapılar içerisindeki fon yöneticisi, kurucu, likidite sağlayıcısı, kredi koruma sağlayıcısı gibi ilave risk faktörü yaratabilecek üçüncü taraflar tespit edilir ve bunların ortak risk faktörü oluşturup oluşturmadığı, olay bazında yapıya özellikli durumlar ve üçüncü tarafların rolleri çerçevesinde değerlendirilir. Değerlendirme sonucunda;

a) Yatırım yapılan yapıların aynı risk grubunda değerlendirilmesini gerektirecek bir durumun tespiti halinde, ortak risk faktörü bulunan farklı yapıların risklerinin birlikte dikkate alınması veya

b) Yatırım yapılan yapı ile üçüncü tarafın aynı risk grubunda değerlendirilmesini gerektirecek bir durumun tespiti halinde, yapı ile söz konusu üçüncü tarafın bankaya olan diğer risklerinin birlikte dikkate alınması, gerekir.

(5) İkinci fıkranın (b) bendi, ortak risk faktörlerinin varlığına ilişkin olarak yapılacak değerlendirmeden bağımsız olarak uygulanır.

Merkezi karşı tarafların risk tutarlarının hesaplanması

MADDE 11- (1) Kredi sınırları hesaplamalarında merkezi karşı tarafla yapılan işlemlerin risk tutarı aşağıdaki tabloda belirtilen takas işlemlerine ilişkin risk tutarı ile ikinci fıkra uyarınca hesaplanan diğer risk tutarları toplamından oluşur:

	Risk Tutarı
Ticari riskler	Diğer tüm riskler gibi
Serbest olmayan başlangıç teminatı (iflastan ifraz edilmiş olan)	0 (sıfır)
Serbest başlangıç teminatı (iflastan ifraz edilmiş olmayan)	Başlangıç teminatının nominal tutarı
Fonlanmamış garanti fonu taahhüdü	0 (sıfır)

Fonlanmış garanti fonu tutarı	Fonlanmış garanti fonuna yapılan katkının nominal tutarı
Ortaklık payları	Ortaklık paylarının nominal tutarı

(2) Merkezi karşı tarafla yapılan diğer işlemlere ilişkin risk tutarının hesaplamasında, bu Yönetmelikte belirtilen diğer taraflarla yapılan işlemlerin risk tutarlarının hesaplanmasına ilişkin hükümler uygulanır.

(3) Bankanın üye kuruluş veya müşteri olduğu durumda takas işlemlerinden kaynaklanan risklerin karşı tarafı Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmeliğin EK-4'ünde yer alan Merkezi Karşı Taraflardan Kaynaklanan Riskler İçin Sermaye Yükümlülüğünün Hesaplanmasına ilişkin hükümler uyarınca belirlenir.

(4) Aralarında aynı risk grubunda değerlendirilmelerini gerektiren başka bir ilişki bulunmaması kaydıyla sadece takas işlemleri sebebiyle birden fazla merkezi karşı tarafın aynı risk grubunda dikkate alınmaları zorunlu değildir.

Kredi sınırları hesaplamalarında kredi riski azaltım tekniklerinin kullanılmasına ilişkin esaslar

MADDE 12- (1) Kredi sınırları hesaplamalarında, 6/9/2014 tarihli ve 29111 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğ uyarınca asgari şartları sağlayan finansal teminatlar, fonlanmamış kredi korumaları ve bilanço içi netleştirme risk tutarı azaltımı olarak dikkate alınır. Münhasıran kredi riskine esas tutarın içsel derecelendirmeye dayalı yaklaşımlar ile hesaplanmasında dikkate alınan teminatlar kredi sınırları hesaplamasında risk tutarı azaltımında kullanılmaz.

(2) Birinci fıkrada belirtilen kredi riski azaltım tekniklerinin, Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca yapılan sermaye yeterliliği hesaplamalarında kullanılması durumunda, kredi sınırları hesaplamalarında da kullanılması zorunludur.

(3) Finansal teminatların kullanılması durumunda;

a) Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde belirtilen Basit Finansal Teminat Yönteminin kullanıldığı durumda, kredi tutarının finansal teminatın piyasa değeri kadar olan kısmı,

b) Karşı taraf kredi riski hesaplamasında dikkate alınan teminat tutarı,

c) Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde belirtilen Kapsamlı Finansal Teminat Yönteminin kullanıldığı durumda, anılan Tebliğin 42 nci maddesinde belirtilen Standart Volatilité Ayarlaması Yaklaşımı kullanılarak hesaplanan teminatın, aynı Tebliğin 40 ıncı maddesinde tanımlanan volatilité ayarlı değeri,

koruma sağlanan tarafın risk tutarından indirilir ve indirilen bu tutar koruma sağlayıcısının kredi sınırları hesaplamasına dâhil edilir.

(4) Fonlanmamış kredi korumalarının kullanılması durumunda, koruma sağlanan tutar koruma sağlanan tarafın risk tutarından indirilir ve indirilen bu tutar koruma sağlayıcısının kredi sınırları hesaplamasına dâhil edilir.

(5) Bilanço içi netleştirmeye ilişkin Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde belirtilen şartların sağlanması halinde, söz konusu netleştirme sözleşmeleri kredi sınırları hesaplamasında Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde belirtildiği şekilde dikkate alınır.

(6) Kredi korumasının kalan vadesinin korunan alacağın kalan vadesinden az olması durumunda oluşan vade uyumsuzluğu halinde;

a) Korumanın başlangıç vadesinin bir yıldan kısa olması,

b) Korumanın kalan vadesinin üç aydan kısa olması,

durumlarından herhangi birinin varlığı halinde ilgili kredi koruması dikkate alınmaz.

(7) Vade uyumsuzluğu durumunda kredi sınırları hesaplamasında dikkate alınacak kredi koruması tutarının, Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca sermaye yeterliliği hesaplamalarında kullanılan aynı yaklaşım ile belirlenmesi gerekir.

Merkezi yurt dışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerinin merkezleri ve yurt dışında kurulu diğer şubeler ile yaptıkları işlemler

MADDE 13- (1) Merkezi yurt dışında kurulu bankaların Türkiye'deki şubelerinin, merkezlerine ve yurt dışında kurulu diğer şubelere yaptıkları tevdiat, Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında kredi olarak sayılır ve bankanın dâhil olduğu risk grubunun risk tutarları hesaplamasına dâhil edilir.

(2) Merkez ve yurt dışında kurulu diğer şubelerden sağlanan fonlar 12 nci madde uygulamasında finansal teminat kapsamında nakit teminat olarak değerlendirilir.

Kredi sınırlarına tabi olmayan işlemler

MADDE 14- (1) Aşağıdaki işlemler kredi sınırlarına tabi tutulmaz:

a) Merkezi yönetimlerden, merkez bankalarından veya Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik uyarınca merkezi yönetimlerden alacaklarla aynı uygulamaya tâbi tutulan kamu kuruluşlarından alacaklar ile Kredi Riski Azaltım Tekniklerine İlişkin Tebliğde belirtilen şartların sağlanması kaydıyla merkezi yönetimler tarafından sağlanan garantiler ya da ihraç edilen menkul kıymetlerle koruma sağlanan alacaklar.

b) Bankaların, merkezi yurt dışında kurulu bankalar dâhil, diğer bankalar ile gerçekleştirdikleri işlemlerden kaynaklanan gün içerisindeki alacaklar.

c) Bankaların Sermaye Yeterliliğinin Ölçülmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik kapsamında nitelikli işlemleri gerçekleştiren merkezi karşı taraflarla yapılan takas işlemlerinden kaynaklanan alacaklar.

ç) Özkaynak unsurlarından indirilen tutarlar.

(2) Birinci fıkranın (a) bendinde belirtilen alacakların kredi türevi ile koruma altına alınması durumunda, dayanak varlığın kredi sınırlarından muaf olmasından bağımsız olarak, ilgisine göre 8 inci maddenin beşinci ve altıncı fıkraları ile 12 nci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca hesaplanan risk tutarı koruma sağlayan tarafın kredi sınırlarında dikkate alınır.

(3) Özkaynak ile orantılanarak hesaplanan kredi sınırlarında Kanunun 55 inci maddesi hükmü de dikkate alınır.

(4) Bir risk grubuna kullandırılan kredilerin teminatını oluşturmak üzere aynı risk grubuna dâhil gerçek veya tüzel kişilerden kabul edilen aval, garanti ve kefaletler risk grubuna ait kredi sınırlarının hesabında dikkate alınmaz.

(5) Bankaların dâhil olduğu risk grubuna kullandırılan kredi sınırlarının hesaplanmasında bu maddede belirtilen işlemlerin yanı sıra, aşağıdaki işlemler de dikkate alınmaz:

a) Konsolide edilen bankalar ve finansal kuruluşlardaki ortaklık payları.

b) Türkiye'de faaliyette bulunan bankalarca, bu bankaların yabancı ülkelerde bankacılık faaliyetlerinde bulunan konsolide ettikleri ortaklıklarının yükümlülüklerine karşılık, yabancı ülkelerin yetkili mercilerine ilgili ülke mevzuatı gereğince verilen sınırsız garanti niteliğini taşıyan taahhütler.

c) Her türlü sermaye artırımları dolayısıyla bedelsiz edinilen ortaklık payları ile ortaklık paylarının herhangi bir fon çıkışı gerektirmeyen değer artışları.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kredi Sınırlarına İlişkin Raporlama ve Sınırlara Uyumsuzluk

Kredi sınırlarının raporlanması

MADDE 15- (1) Kredi sınırlarının hesaplamasında, Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik uyarınca hesaplanan son dönem konsolide ana sermaye ve özkaynak ile konsolide olmayan ana sermaye ve özkaynak dikkate alınır ve kredi sınırları ay sonları itibarıyla hesaplanarak Kuruma raporlanır.

Sınırlara uyumsuzluk ve aşımaların giderilmesi

MADDE 16- (1) Kredi sınırlarında aşım oluşması halinde, bankalar bunun nedenlerini, söz konusu durumun giderilmesine ilişkin alınması planlanan önlemler ile birlikte derhal Kuruma bildirmek zorundadır.

(2) Finansal piyasalar genelinde dalgalanma yaşanması halinde, bankalararası para piyasasında istikrarın sağlanmasını teminen, bu piyasadaki işlemlerde oluşmuş aşımaların sınırlara uyumsuzluk olarak değerlendirilmemesi Kurulun yetkisindedir.

(3) Aşım tutarı olarak, konsolide ve konsolide olmayan esasa göre hesaplanan sınırlardan hangisinde aşım varsa o tutar, birden fazla sınırdaki aşım varsa yüksek olan tutar dikkate alınır.

(4) Konsolide veya konsolide olmayan, ana sermaye veya özkaynakta olabilecek düşüşler nedeniyle kredi sınırlarının aşılması halinde söz konusu aşımaların altı aylık süre içinde giderilmesi zorunludur. Oluşan aşımın, konsolide veya konsolide olmayan, ana sermaye veya özkaynak artışı gerektirmesi halinde, artırım en yüksek artış tutarını gerektiren ana sermaye veya özkaynak dikkate alınarak gerçekleştirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Kalkınma ve yatırım bankaları için uygulama

MADDE 17- (1) Kalkınma ve yatırım bankaları bu Yönetmeliğin yalnızca 4 üncü ve 5 inci maddelerine tabidir. Kurul, kurumsal yönetim hükümleri ile koruyucu hükümlerin uygulanmasını da dikkate alarak, kalkınma ve yatırım bankalarından biri, bir grubu ya da tamamı için bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasına karar vermeye veya bu Yönetmelikte belirlenenlerden farklı kredi sınırları belirlemeye yetkilidir.

İntibak

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin yürürlük tarihi itibarıyla 6 ncı maddenin birinci ve ikinci fıkralarında belirlenen kredi sınırlarından herhangi birini aşan bankalar, bu gerçek ya da tüzel kişiye veya risk grubuna hiçbir şekil ve surette yeni kredi kullanıramazlar. Bankalar, bu Yönetmelik hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihten başlamak üzere aşım tutarlarını, bu tutarların 30/6/2024 tarihine kadar yüzde ellisini itfa etmek suretiyle 31/12/2024 tarihine kadar giderirler. Kurul, bu tarihleri bir yıla kadar uzatmaya yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 18- (1) Bu Yönetmelik 1/1/2024 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı yürütür.